

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Un incident.

Sibiu, 7 Maiu n.

E lucru cert, că cercurile politice magiare nu prea simpatisează cu moștenitorul nostru de tron, Archiducele Francisc Ferdinand. Iși vor avé motivele lor. Și motivul principal e probabil acela, că moștenitorul nostru de tron încă nu prea simpatisează cu Magiarii. Va ști și el că de ce. Destul, că se ivesc incidentele, ca să nu zicem *conflictele*, unul după altul, cari tot mai mult scot la ivelă nemulțămirea cercurilor magiare față de atitudinea politică a fiitorului lor rege.

Un astfel de incident e și cel discutat acum cu mare animosităte în presa magiară. Se știe anume, că în curând are să se facă la Londra încoronarea regelui Angliei. La acest act de mare însemnătate vor fi reprezentați toți domnitorii. Va fi reprezentată deci și casa noastră domnitoare, și anume, prin moștenitorul de tron, Archiducele Francisc Ferdinand.

E de sine înțeles, că la astfel de ocațiuni nu merge nimeni singur, ci încungiurat de o *suită* potrivită. Cu cât e *suita* mai mare, cu atât mai bine, pentru-că cu atât mai mare e *demonstrata* cu care e reprezentată casa domnitoare respectivă.

S'a lătit acum vestea, că moștenitorul nostru de tron, Archiducele Francisc Ferdinand, va fi însoțit în drumul seu la Londra de un aristocrat german, de unul magiar, apoi de unul polon și de unul ceh.

Și de aici supărare mare pe cercurile politice magiare, cari își fac socoteala astfel: monarhia noastră e *austro-ungară*, prin urmare numai un austriac și un magiar, ori doi sau trei austriaci și tot atâția magiari pot să facă parte din *suita* moștenitorului de tron; ear' la nici un cas *trei* din Austria și numai unul din Ungaria.

Chestia a fost pusă pe tapet și în dieta magiară, în ședința de Sâmbăta, în urma interpelării deputatului kossuthist Pichler; ear' ministrul-president a răspuns imediat, că Ungaria va fi reprezentată în mod oficial la încoronarea din Londra (prin contele *Festlich Tasillo*), care va face parte din *suita* moștenitorului de tron, împreună cu un Austriac, asemenea în calitate de reprezentant oficial; ear' că afară de aceste două persoane oficiale, moștenitorul de tron mai ia ori nu pe cineva pe lângă sine, e treaba lui, pentru-că acestia nu vor mai figura ca persoane oficiale, ci numai ca persoane private.

Intrebarea e acum aceea: de ce sunt nemulțămiiți Magiarii, că moștenitorul de tron duce cu sine la Londra și un Polon și un Ceh, ca aparținători *suitei* sale?

Răspunsul e următorul: pentru-că Magiarii ved în acesta o eclatantă manifestare a politice de care e stăpânit moștenitorul nostru de tron, și care înclină spre — *federalism*, grôza și spaima compatrioților nostri magiari, cari mai mult se tem de federalism de cât de ciumă, coleră și de alte pacoste.

E rău însă, că se pun pe acest punct de vedere; pentru-că se pôte,

că moștenitorul nostru de tron tocmai la federalizarea monarhiei se gândesce mai puțin.

Se gândesce însă la aceea, că atât Cehii, cât și Polonii, formeză în Austria două puternice elemente alcătuitoare de stat, de cari casa domnitoare trebuie să țină seamă totdeauna.

Se gândesce la aceea, că aceste elemente alcătuitoare de stat au chiar reprezentanți speciali în guvernul statului, *ministri naționali*, prin urmare nu pot fi tractate ca elementul român, sârb, slovac sau sas din Ungaria, de exemplu.

Face deci act de înaltă prudență de stat casa domnitoare, când menajează pe Poloni și pe Cehi, în modul acesta.

Dar' mintea compatrioților nostri magiari nu e atât de ageră, ca să înțelgă astfel de lucruri. Și de aceea caută nod în papură, caută incidente trase de pâr, — numai pentru-ca să tragă ei scurta din ele.

Pe noi, Români, tot ce ne pôte supera, este numai împrejurarea, că nu suntem și noi element atât de puternic în monarhia austro-ungară, ca Cehii și Polonii, pentru-ca la astfel de ocațiuni se se țină cont și de noi. Căci, dacă am fi, — moștenitorul de tron, după cunoscutul seu mod de corectă gândire și apreciere, sigur că ar țină cont și de noi.

Noul ministru de comerțiu.

În locul decedatului *Horánszky*, Maiestatea Sa Monarhul a numit ministru de comerțiu pentru Ungaria pe deputatul dietal și profesor universitar *Láng Lajos*, fost odinioară secretariu de stat în ministeriul de finanțe. Numirea acesta este considerată ca o isbândă a cercurilor politice de la Viena, dat fiind, că noul titular de la resortul comerțiu e cunoscut ca om forte conciliant față de pretensiunile celor din Austria.

Din parlament.

În șfrit, în ședința de Luni a dietei magiare a fost terminată discuția asupra bugetului, și ministrul de finanțe a putut presenta proiectul de lege despre apropiatiune, care va fi pus cât de curând la ordinea zilei.

Pactul în primejdie.

Așa era vorba, ca prim-ministrul austriac *Dr. Körber* să vină deodată cu delegațiunea austriacă la Budapesta, pentru a continua aici tratările cu guvernul magiar în chestia tarifului vamal, — dar' *n'a venit*, și astfel tratările în chestia pactului sunt amânate earăși, pe timp nedeterminat. Motivul se zice că ar fi acela, că acum cei din Austria vreau să se desfacă de *tovărășia* vamală-comercială cu Ungaria, după-ce s'au convins, că pierderea ce ar rezulta din această desfacere nu e atât de mare cum și-o închipuiau ei.

Ocuparea Albaniei.

Știre sensațională aduce *Berliner Tagblatt* în numărul din urmă. Spune anume, că reprezentantul Austro-Ungariei la Petersburg, bar. *Aehrenthal*, tratăză cu guvernul rusesc în chestia ocupării Albaniei din partea Austro-Ungariei, după-ce în chestia acesta moștenitorul de tron *Francisc Ferdinand* a luat deja înțelegere cu țarul Rusiei, cu ocaziunea vizitei sale la Petersburg, ear' țarul a declarat, că nu e contrar realizării acestei idei. Sună cam prea a *fantasie* știrea ziarului berlinez, de aceea o dăm cu rezervele cuvenite.

„Telegraful Român” fôie de zi.

— Propunere către sinod. —

În ședința a doua a sinodului arhidieceșan, ținută Marți, Ilustritatea Sa domnul *Ioan cavalier de Pușcariu* a făcut propunere, ca din incidentul împlinirii anului al 50-lea de existență, ziarul nostru să fie schimbat în *fôie de zi*, și cu începere din 1 Ianuarie 1903 să fie editat ca ziaru cotidian.

Propunerea, primită cu complăcere din partea deputaților sinodali, a fost predată comisiunei financiare, pentru a veni în fața sinodului cu un proiect de conclud, și e din cuvânt în cuvânt următoarea:

„Aducând-mi aminte, că marele Arhiepiscop Andreiu baron de Șaguna, cu fundarea tipografiei arhidieceșane a înființat la anul 1853 și jurnalul nostru „Telegraful Român”, care la început eșia numai odată, apoi de două-ori pe săptămână, ear' sub Metropolitul *Miron Romanul*, ținându-se cont de celelalte și pas cu celelalte jurnale române, s'a dispus a se eda de trei-ori pe săptămână, până ce Înaltpreasfințitul Metropolit de acum, *Ioan Metianu*, a dat expresiune necesității de a se ridica și „Telegraful Român”, ca celelalte jurnale române de însemnătate mai mare, la o fôie cotidiană; și

Considerând în deosebi motivele, că în urma progresului celorlalte jurnale române schimbate în foi cotidiene, — „Telegr. Rom.” în edițiune numai de trei-ori pe săptămână, a trebuit să rămână îndărăt, mai cu seamă prin aceea, că jurnalele cotidiene aduc știrile mai noue îndată, în aceeași zi, sau cel mult în ziua următoare, pe cari „Telegraful Român” reproducându-le mai târziu, adeseori chiar și după săptămâni, cum vedem că se întâmplă mai cu seamă cu publicațiunile decursului ședințelor sinodale și congresuale, etc., prin aceste întârzieri își perde tot mai mult interesul la publicul cetitoriu;

Considerând mai departe, că credincioșii nostri, pe lângă interesul lor de cele bisericesti mai au și alte interese de viață practică și trebuințe economice, de a cunoșce zilnic și fără întârziere, de exemplu: cursurile de bursă, valoarea banilor și efectelor, prețul cerealelor și vitelor, precum și a produselor de la acestea, și a celorlalte materiale de negoț și industrie, apoi schimbarea temperaturii și alte asemenea, ce într'o fôie ce iese numai de două-ori și jumătate pe săptămână, cum e acum „Telegraful Român”, nici n'ar avé loc;

Considerând și aceea, că cetitorii „Tel. Rom.” se interesează nu numai de concursurile pentru posturile de proopi și dascăli, dar' și de știrile telegrafice politice din lăuntru și din afară, și și de alte anunțuri și reclame de comerțiu, industrie și economie rurală, ce le vedem într'alte jurnale și cari numai așa s'ar puté câștiga și pentru „Telegr. Rom.”, dacă biroul redacțional s'ar pune în legătură permanentă cu birourile corespondențelor telegrafice și de anunțuri din toate părțile, cari mai bucuroși le-ar comunica „Telegr. Rom.”, când știu, că acesta ziaru cotidian fiind stă în legătură cu toate comunele bisericesti;

Considerând apoi și aceea, că eșind „Telegr. Rom.” în fie-care zi, literații nostri încă ar găsi în el teren mai larg pentru publicarea produselor lor bisericesti, școlare literare, istorice, beletristice, etc. și așa s'ar ridica la înălțimea misiunii sale și i-s'ar ridica și rentabilitatea;

Considerând în fine, că acum după un jumătate de secol de la existența „Tel. Rom.” a sosit timpul cel mai potrivit, ca din ansa jubileului de 50 de ani să l'ridicăm la va-

lôrea unui jurnal cotidian, propun, ca ve nerabilul sinod arhidieceșan să hotărască:

1. Cu începere de la 1 Ianuarie 1903 „Telegraful Român” va ești în toate zilele, cu excepțiunea Duminecilor și a Sârbătorilor oprite.

2. Consistoriul arhidieceșan se îndrumă, că în înțelegere cu comisiunea tipografică să reguleze noul organism al „Telegr. Român”, să caute și să numescă personalul redacțional neapărat trebuincios, care să fie ocupat numai cu afacerile „Telegr. Rom.”, să stabileze preliminarul bugetar și să censureze socotelile, căutând acoperirea speselor din venitele proprii, eventual și prin avansuri temporare din alte fonduri disponibile. Pregătirile să se facă din vreme, ca „Telegraful Român” să pôte ești cu 1 Ianuarie 1903 negreșit ca ziaru cotidian:

Sibiu, 21 April (4 Maiu) 1902.

Ioan cav. de Pușcariu.”

Sinodul arhidieceșan.

Ședința a doua

ținută Marți în 6 Maiu n.

S'a deschis la orele zece și jumătate prin I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu*, președintele ordinariu.

Domnul *Dr. E. Cristea*, secretariu consistorial, cetesce procesul verbal luat despre decurgerea ședinței prime.

Se autentică fără observare.

Din partea presiului se prezentă esibilitate întrate la sinod, și anume:

Cererea deputaților *Mihail Cirlea*, *Dr. Iosif Pușcariu*, *P. Drăghici*, *Virgil Onițiu*, *Protop. Droc*, *Dr. Zosim Chirtop*, *Dr. Victor Cupșa*, *August Nicôră* și *Dr. Iancu Meșianu* pentru acordarea de concedii.

Rugarea preotului *Petru Câmpian* din *Fornădia*, pentru a fi repus în postul avut.

Rugarea parochului din *Leschia*, *Aurel Greblea*, pentru a fi primit la fondul de pensiu.

Cererea comunei bisericesti *Petrilaca*, de a fi trecută la tractul *Târnavei* de la tractul *Turdei*.

Rugarea lui *Ioan Herlea* și conșul din *Vinerea*, pentru asemnarea sumei de 150 fl. restul pentru clădirea în *Pianul-de-jos* a unei mori, care formeză avere bisericescă.

Rugarea asesorului consistorial *Zaharia Boiu*, de a fi trecut la pensie, ca având etatea cerută de statut și anii întregi de serviciu.

Rugarea profesorului seminarial *Dimitrie Cunțan* pentru ameliorarea salariului.

Se predau toate comisiunilor respective.

Deputatul sinodal *Ioan cav. de Pușcariu* face propunere, ca cu începere de la 1 Ianuarie 1903 „Telegraful Român” să fie editat ca fôie de zi. Propunerea, pe care o publicăm în întregime la alt loc, se predă comisiunei financiare, cu însărcinarea, să invite și pe propunătorii la ședința în care va fi pertractată chestia acesta.

Se intră în ordinea de zi.

Comisiunea organizătoare comunică prin rostul dlui *I. A. de Preda*, că după-ce s'a constituit, alegându-și președinte pe *Ilust. Sa domnul Ioan cav. de Pușcariu* ear' referent pe vorbitoriu, — a esaminat raportul Consistoriului arhidieceșan plenar cu amănunțire, și propune următoarele:

Față cu cei trecuți la cele eterne, anume: asesorul din senatul bisericesc *Nicolae Cristea*, asesorul extraordinar *Dr. Nicolae Olariu* și protopresbiterul *Danciu* din *Ofenbaia*, sinodul se-și exprime condolența prin sculare.

Se primesce și se efectuează.

Intregirea postului devenit vacant prin decedarea asesorului *Nic. Cristea* se pune la ordinea zilei pentru una din ședințele următoare.

Se primesce.

Celelalte cuprinse în raportul consistoriului arhidieceșan *plenar*, se iau la cunoștință, amăsura propunerii comisiei organizatoare.

Urmază raportul comisiei *bisericesci*, care s'a constituit astfel: Președinte asesorul consist. *Zaharia Boiu*, referent protop. *Sergiu Medean*.

Referentul propune, în numele comisiei, că cu privire la răul constat în raportul consistoriului arhidieceșan, ca *senat bisericesc*, că mulți se căsătoresc numai pe cale civilă, — fără binecuvântare bisericăscă, — sinodul să se adreseze congresului, pentru-ca acesta să facă pași la guvern, ca sentențele aduse în procese terminate de divorț să fie comunicate și autorităților noastre supreme bisericăști, pentru-ca să facă divorțarea părților din oficiu și pe cale bisericăscă; ear' mai departe, să se iee măsuri, ca cununile să se facă cu taxe mai reduse.

Asupra părții prime a propunerii se naște discuție mai lungă, la care participă următorii:

I. P. S. Sa Arhiepiscopul *Ioan Metianu* nu e contrar ideii de a se interveni la congres în cauza acăsta; însă crede, că intervenirea s'ar pute face numai în înțelesul, ca să se modifice concludus referitor la procedura în procesele de divorț, așa, ca ele să nu mai trecă pe la scaunele protopresbiterale, ci prin protopresbiterul să fie înaintate de dreptul consistoriului.

Deputatul *I. A. de Preda* e pentru propunerea comisiei, dar' în înțelesul, ca congresului să i-se lase mână liberă pentru a stabili însuși înlesnirile posibile.

Deputatul *Parteniu Cosma* atrage atențiunea sinodului asupra concubinatelor, un rău mult mai mare decât acela despre care e vorba, anume, că cei divorțați la forurile civile nu se divorțază și bisericăști. Causa multelor concubinate oratorul o află la preoți, cari pe unele locuri nu au autoritatea și vaza recerută, ear' pe alte locuri pretind taxe esagerate de la credincioși.

În direcția acăsta trebuie să se iee deci măsuri de îndreptare. Ce se atinge de propunere, — nu o află acceptabilă, fiind-că e în contra statutului organic, în care e decretat scaunul protopresbiteral ca for de prima instanță în chestii de divorț. Și dacă numai aceea e cauza, că membrii scaunului protop. nu se înfrunesc la ședințe: să se pretindă de la ei, că dacă primesc acăstă demnitate, să și-o împlinescă în mod gratuit, fără a aștepta spese de drum; ear' protopopii să pună termenul de ședințe pe zile de țirg, când și de altcunum omenii au de lucru în localitatea în care se află protopresbiteratul. Propune deci, ca pentru delăturarea răului constat din partea comis. bisericăști, să fie îndrumate scaunele protopresbiterale a se întruni gratuit, fără nici o taxă, pentru a delibera în procesele de divorț, terminate la forurile civile.

P. C. Sa protosincolul *Dr. Eus. R. Roșca* e asemenea de părerea, că scaunul protopresbiteral e și trebuie să rămână forul prim în chestii de divorț. Pretinde asemenea, ca membrii scaunului protopresbiteral să și facă datorița și să participe la ședințe, fără a pretinde taxe. Sprijinesc propunerea deput. *P. Cosma*.

Deputatul *Dr. N. Vecerde* își exprimă părerea, că dacă s'ar accepta propunerea comisiei și s'ar cere, ca sentențele forurilor civile în chestii de divorț să fie comunicate și autorităților noastre bisericăști, s'ar cere schimbarea legii însași, în care e precizat, că sentențele cu cine sunt a se comunica; ear' lucrul acesta ar fi legat de mari greutate. În celelalte primesc propunerea deput. *P. Cosma*.

Protop. *Romul Furduiu* nu crede că motivul răului din întrebare l'ar forma taxele preoților, ci el trebuie căutat în alte împrejurări, și anume, în slăbirea credinței. Propune trecerea la ordinea zilei, fără a se lua nici un concludus în chestie.

Asesorul *M. Voilean* e de părerea, că se poate face inovația, ca procesele de divorț să vină pertractate de dreptul în consistoriu,

fiind-că statutul organic admite lucrul acesta. Ceealaltă parte a chestiei e decisă deja, și astfel nu ar fi alta de făcut, de-cât să se esecute hotărârile din trecut.

Deput. *Ars. Vlaicu* face amandamentul următoriu: Scaunele protopresbiterale să fie îndrumate să pună numai două termene în an pentru procese de divorț, la cari membrii scaunului să fie datori apoi a se prezenta.

Protop. *Vas. Damian* e pentru luarea chestiei de la ordinea zilei, fiind-că sunt luate deja măsurile necesare.

Deputatul *Henteș* pledază pentru primirea propunerii comisiei.

Se declară de încheată discuția; și după ce și mai spun propunătorii cuvântul din urmă, se pune la vot întâiu propunerea protopop. *Furduiu*, — pentru a se lua raportul simplu la cunoștință, — dar' cade. Urmază propunerea deput. *P. Cosma* pentru esecutarea dispozițiilor luate deja și pentru efectuarea divorțurilor fără taxe, — care se primesc.

Astfel cade și propunerea comisiei, în ce privește partea primă a ei; partea a doua, referitor la facerea cununilor cu taxe mai reduse, eventual gratis — se primesc.

Celelalte puncte din raportul consistoriului arhidieceșan ca *senat bisericesc* se iau la cunoștință, amăsura propunerii comisiei.

Urmază raportul comisiei *școlare*. Referent protop. *Teodor Herman*. Se primesc fără discuție propunerile comisiei, luându-se întru toate raportul consistoriului arhidieceșan ca *senat școlar* la cunoștință.

Ședința se ridică la ora unu.

Sinodul din Arad.

Deschiderea sinodului aradan s'a făcut în sala mare a seminariului diecesan, cu următoarea vorbire, rostită din partea P. C. Sale, Protosincolul *I. I. Pap*, însărcinat din partea consistoriului cu conducerea interimală a acestei eparhii veduvite:

„Venerabil Sinod! Preaștimatei domni deputați!

Pe baza dispoziției §§-lor 98, 118 și 121 ai Statutului nostru organic, chemat fiind a conduce împreună cu Consistoriul trebile eparhiei pe timpul veduviei scaunului episcopesc la 30 Martie a. c. v. am și luat presiul la Consistoriul nostru din Arad, și acum, pe baza acelor dispoziții și pe baza dispoziției §-lui 92 din același Statut organic, ocup și acest scaun de înaltă distincțiune, ca astfel să mi împlinesc datorița ce mi-o impune legea noastră fundamentală în organismul bisericii noastre naționale.

Ca pe reprezentanții clerului și popoului, întruniți în sinod eparhial, ași fi dorit mult și mi-ar servi spre deosebită mângâiere dacă în cuvântul ce Vă adresez din acest loc v'aș pute întâmpina cu vre-o veste de bucurie, care să Vă încăldăscă inimile și măcar în parte să Vă recompenseze ostenelele și jertfele, ce le aduceți în interesul bunului mers al afacerilor noastre bisericăști, școlare și fundamentale; dar' împrejurări neaterănătoare de noi au adus cu sine, ca în loc să Vă pot întâmpina cu cuvintele prorocului *Isaia*, în loc să Vă pot zice: „*Întă vestesc vouă bucurie*”, — trebuie să mă folosesc de cuvintele apostolului neamurilor și cu cuvintele acestuia, adresate Solonenilor, să Vă zic: „*Nu voesc să nu știți Voi despre cel-ce a adormit!*”

Mi-a venit adecă un rol din cele mai grele, îmi împlinesc o datoriță dintră cele mai triste, când vedându-ne întruniți aici în sesiunea ordinară a Sinodului nostru eparhial, necesitat sunt a Vă împărtași tristul și durosul fapt, că Preasfințitul nostru Arhiepiscop *Iosif Goldiș* nu mai este întră cei vii.

Sâmbătă în 23 Martie (5 Aprilie) a. c. a adormit în Domnul, și astfel mutându-se la cele eterne, a lăsat diecesan veduvă, biserica vie, clerul și poporul credincios din eparhie, în cel mai profund doliu.

Deși faptul ca atare se poate lua ca o urmare naturală a firei și a destinului omenesc, pentru noi eparhioții acest eveniment este cu atât mai dureros, cu cât eparhia Aradului n'a mai îmbrăcat asemenea doliu de la anul 1850, de când adecă la 15 August același an s'a mutat la cele eterne răposatul

episcop român de pie memorie *Gerasim Rațiu*, și astfel acest eveniment este pentru noi eparhioții cu atât mai trist și doliul nostru cu atât mai profund, cu cât în viața noastră constituțională nu numai n'am fost preste tot de dați a petrece pe Arhiepiscopii și prelații nostri la locul de eternă odihnă, ci din contră, am avut totdeauna fericirea a i însoți întră lacrimi de bucurie spre centrul Metropolei noastre, ca acolo să ocupe scaunul marelui Arhiepiscop *Andrei*, odinoră Arhiepiscop și Metropolit, ca de acolo să veghiese cu căldura dragostei părintești și asupra clerului și popoului din acăstă eparhie.

De aceea, în durerea ce a cuprins sufletul nostru pentru acest trist și dureros eveniment, nici nu ne pôte altceva consola, de cât numai, credința, că pe cum tôte se întâmplă cu voia celui prea înalt, tot cu voia acestei puteri divine ni-a venit asupra-ne și acăsta certare de profund doliu, căreia ca creștini trebuie să ne supunem cu tótă resig-națiunea.

Astfel, în fața faptului împlinit nici nu ne rămâne alta de cât aceea, pentru-ce Vă și rog Domnilor deputați, ca: memoria regretatului nostru episcop de pie memorie *Iosif Goldiș* să o eternisăm și în anele noastre sinodale; stimei și reverinței noastre, precum și doliului nostru profund să i dăm espreșiune prin ridicare, și să i zicem cu pietatea creștină: Fie-i țărina ușoră și memoria binecuvântată!

Venerabile sinod! Prea știmatei domni deputați! Nici nu s'au împlinit 3 ani de zile de la îndeplinirea scaunului arhiepiscopesc, și după un interval așa de scurt, iată, că earăși ne aflăm lipsiți de conducătorul natural, de coróna bisericii; iată-Vă earăși cuprinși de îngrijiri pentru mersul afacerilor bisericii noastre în diecesan.

Adevărat că autonomia bisericii noastre, garantată în legea fundamentală, în Statutul organic, face bisericii posibil, ca și întră asemenea împrejurări să și urmeze calea normală spre ajungerea scopului ei, dar' adevărat este și aceea, că în interesul bisericii noastre astăzi mai mult ca ori și când chemați și avisați suntem a respecta și păzi nevătămăat acest așezământ, stând pe baza lui și având în vedere numai scopul nostru comun, binele, prosperarea și întărirea bisericii noastre; ear' pentru ajungerea acestui scop să conlucrăm în armonie, conduși fiind numai și numai de dragostea evanghelică, pentru-că unde lucrăză dragostea, se întăresce pacea, ear' unde domnesce pacea, darul și binecuvântarea lui Dumnezeu nu lipsesc.

La acestea mă află îndemnat a provoca Ven. Sinod acum, când pe baza acestei legi fundamentale a bisericii noastre distins mă află la acăstă ocaziune a ocupa acest pedestal înalt al presiului Venerabilului Sinod, și de aceea vă rog înainte de tôte, Preaștimatei domni deputați, ca în conducerea presiului, în pertractările, desbaterile sinodale să binevoiați a mi da binevoitoriul sprigin, ca astfel în bună înțelegere să dăm afacerilor noastre bisericăști și școlare soluțiuni bune și folositoare.

Atingând mai sus autonomia bisericii noastre, baza, pe care stăm în acest sinod și care ne face posibilă libera dezvoltare în cadrul ei și în cadrul legilor țării, — țin a împlini o datoriță sfântă, când rog Ven. Sinod, ca, precum în biserica așa și aici, ca semn al reverinței, să dăm tributul devotamentului nostru umbrei marelui Arhiepiscop *Andrei*, care cu mână tare și cu braț înalt a lucrat cu adevărat zel apostolesc la desrobirea drepturilor bisericii noastre, și ni-a esoperat frumoasă și liberala constituțiune, care ca un far luminos ne arată calea spre înaintare, și care ca o fortăreță ocrotescă și păzesce așezămintele noastre naționale.

Să ne aducem aminte cu stimă cuvenită și de înaltul Guvern al țării, care cu bunăvoința ce caracterisăză guvernul unui stat constituțional, a sprijinit biserica noastră în recăștigarea autonomiei ei, dar' mai pe sus de tôte să ne aducem aminte și cu supunere omagială să esprimăm călduroasă și profunda noastră mulțămăit Majestății Sale Prea grațiosului nostru Impărat și Rege apostolic, care în nemărginita Sa bunătate față de poporul ortodox român, pururea supus și credincios Tronului și Dinastiei precum și legilor țării, — a luat preagrațios biserica ortodoxă română sub părintescul scut

și prin preagrațiosa sancționare a Statutului nostru Organic i-a asigurat autonomia, și în cadrul ei și al legilor țării — libera prosperare și dezvoltare.

Venerabile Sinod! De 33 de ani își conduce biserica noastră destinele sale pe baza acestui statut organic, și dacă vom face o reprivere scurtă asupra dezvoltării noastre autonome, deși intervalul de 33 de ani este foarte scurt pentru viața unui popor și a unei biserici apăsate, cum a fost și biserica noastră, totuși trebuie să constatăm, că întră împrejurările date am făcut frumoșe progrese pe tôte terenurile vieții noastre publice, dar' nici măcar aproximativ nu putem susține că am făcut tôte câte aveam de făcut, precum nici aceea, că ce am făcut ar fi atât de perfect, cât să nu pótă cadă sub anumite esceptiuni și să nu reclame ameliorări. Dar' tocmai fiind-că lucrările noastre, ca lucrări omenesci, nu pot fi perfecte, — ne și adunăm an de an în Sinod, ca cele ce lipsesc să le îndeplinim și cele cari reclamă îndreptări să le îndreptăm, după-cum se ivesc trebuințele timpului.

Raportele ce se înaintăză din partea Consistoriilor noastre eparhiale, prezintă în lumină posibilă clară starea afacerilor din eparhie, și Ven. Sinod îi este dată posibilitatea a cunoșce starea tuturor afacerilor, asupra cărora i-se estinde dreptul de controlă, ear' cunoscând tôte, prin interesul său viu și prin precumpănirea împrejurărilor va afla cu bunăvoință și soluțiunea cea mai nimerită pentru asigurarea mersului natural și legal al afacerilor.

De aceea și rog Ven. Sinod, ca raportelor și propunerilor Consistoriilor noastre, eparhiale să binevoască a le da atențiunea cuvenită și a le tracta și astă-dată cu posibilă obiectivitate, ca astfel să păzindu-ne autonomia câștigată în timpuri grele și cu mari jertfe și ostenele, pe lângă libertatea religioasă să ne fie asigurată și în viitoriu conservarea și prosperarea instituțiilor bisericii noastre naționale.

După cari tôte, rugând pe Dumnezeu Tatăl nostru cel ceresc să ne lumineze pe toți cu Duhul înțelepciunii și al înțelegerii — declar sesiunea ordinară a Sinodului nostru eparhial din anul 1902 de deschisă.

Conferențele învățătoresci.

Cercul Sibiu.

Ședința III.

— Raport special. —

Sibiu, 2 Mai n.

Ședința se deschide la 9 ore a. m. Înainte de a intra în ordinea de zi, președintele face amintire de festivitățile împreunate cu aniversarea a 25-a a morții Marelui Arhiepiscop *Andrei*, cu care ocaziune i-sa revenit înalta cinste de a ține cuvântul festiv. Tipărit acesta acum și în broșură, arată cu cât entuziasm a fost acceptată ideia ridicării unui monument corespunzător meritelor neperitóre ale neuitatului Arhiepiscop, care entuziasm, durere, n'a ținut mult, așa că rezultatul colectei generale întreprinse în acest scop n'a fost suficient, de unde urmază amânarea ridicării monumentului pe mai târziu.

Venitul din vânzarea broșurei sale este merit aceluiași scop, însă nu s'au vândut din broșură nici atâtea esemplare, ca să se pótă acoperi cel puțin spesele tiparului.

Pune la dispoziția conferinței un număr corespunzător de esemplare din acea broșură spre distribuie gratuită întră cei-ce vor dorî să o aibă. Cu distribuie precum și cu încassarea eventualelor contribuiri benevole la acel fond, însărcinăză pe membrul *Candid Popa*.

Notifică mai departe, că înaltul ministru de culte în vederea revisuirii noului plan de învățământ a proiectat ținerea în feriele de vară a două cursuri complementare pentru învățătorii școlilor populare din patrie, unul în *Cluș* și altul în *Budapesta*, unde învățătorii pentru o taxă de 30 cor., vor avé întreținerea și locuința. Iși esprime dorița, ca cât mai mulți învățători de ai nostri să participe la aceste cursuri.

Înștiințările trebuie făcute până la 30 Mai la Consistoriul arhidieceșan.

Intrând conferința în însași ordinea de zi, se pune în desbatere planul de ore pen-

tru cl. IV. (desp. V. și VI.) care fiind bine formulat din partea harnicilor învățători din *Poplaca*, se primesc cu unele mici modificări propuse de referentul comisiei, Eug. Popescu.

Și la acest loc distinsul nostru comisar *Dr. Barcian* a scos la ivelă importanța Istoriei naturale pentru viața de toate zilele și a arătat legătura în care stau științele naturale cu celelalte obiecte de învățământ, apoi și felul cum au a se preda științele nat. în școala populară, ca să putem ajunge scopul dorit. Interesantă și foarte instructivă a fost și această espunere a preavrednicului nostru dascăl.

Conform programei stabilite în ședința primă, se pune acum în discuție tema: „*Poesiile în școala populară*”, și anume: a) însemnătatea lor pentru învățământul educativ; b) după cari principii să se facă alegerea poeziilor ce sunt de tractat în clasele consecutive ale școlii populare? c) cum să se tracteze poeziile din punct de vedere *metodic*, pentru a se ajunge scopul dorit?

Elaborate au intrat de la 6 învățători. Cu câteva zile mai înainte au fost date spre studiere corpului învățătoresc din Reșinari, care, prin raportorul *Moise Frățilă* propune să fie cetite două, ca cele mai bine succese, adevărate ale membrilor *N. Păcurariu* și *Eug. Popescu*. Asemenea propunere face și membrul *Teofil Caliman*, și astfel învățătorii *Nicolau Păcurariu* și *Eug. Popescu* își cetesc elaboratele despre poezii, urmând după acesta în legătură cu cele espuse în mod teoretic o prelegere practică, ținută de membrul *Candid Popa*, cu elevii sei de la școala de aplicație seminarială.

S'a tractat poezia „*Cântecul plușariului*”, din punct de vedere al conținutului, ear' după acesta fiind timpul înaintat ședința s'a ridicat la orele 12 din zi, având a urma după amiază tractarea aceleiași poezii din punct de vedere al formei.

Combaterea proselitismului.

Disertațiune, citită în conferința preoțescă din tractul *Solnocului* la 30 Novembre 1901, de preotul *Nicolae German*.

(Urmare și fine.)

VII. Ținerea conferințelor preoțesci numai în zi de sărbătoare.

Ținerea conferințelor preoțesci în zi de sărbătoare numai atunci va fi mijloc la combaterea proselitismului, când fie-care preot în ziua conferinței se va prezenta în parohia în care va fi convocată conferința, de timpuriu, ca să poată participa la celebrarea sfintei liturgii, astfel funcționând cel puțin 6 preoți în frunte cu șeful tractului, ear' preotul local să anunțe în biserică cu 8 zile înainte ținerea conferinței, ca să se adune la biserică toți poporenii, și atunci folosele ce vor urma din această procedură ar fi următoarele:

a) Prin liturgisirea a mai multor preoți de odată, se ridică splendoarea cultului divin la adevărată și ideala țintă, primind o formă mai impunătoare în ochii ascultătorilor, căci înălțându-le inimile la cele d-zeesci și nobilitându-le sufletele, stărnesc în ei sentimentul religios și moral, contribuind astfel la statornicia în credința străbună precum și la ridicarea vasei preoțesci.

b) Ținându-se conferința Duminecă, dacă nu șeful tractului, atunci tot din partea aceluia să se însărcineze un preot din tract cunoscut de mai bun orator, cu o predică în care să se combată apoi cu tărie și îndrăsnelă ori-și-ce datină rea, incubată în parohia respectivă, informându-se cel însărcinat cu predica de cu bun timp de la preotul locului. Ear' fiind în numita parohie tulburări proselitice, se va încerca oratorul a combate ideile contrariilor și prin urmare a le dovedi de ne-adevărate, ajutând prin această parohului local la ajungerea scopului. De altă parte, fiind desconsiderat învățământul, preotul însărcinat cu predica va arăta folosul culturii, zidindu-se biserică ori școală în respectiva parohie, îi va înbărbăta și încurajă pe oameni la jertfire și muncă, și altele.

Cu un cuvânt prin ținerea conferințelor numai în zi de sărbătoare, premergând totdeauna celebrarea sfintei liturgii prin mai mulți preoți și prin predicarea cuvântului d-zeesc, se va întări simțul religios și

moral în credincioșii bisericii noastre și totodată se vor vindeca multe rele cari pôte parohului local nu i-ar fi succes. Iată deci pentru-această procedură o număr eu într mijlocele de a combate proselitismul.

Aceste 7 mijloce ar fi, cu ajutorul cărorora păstoriului sufletele îi succede a întări în fiii sei sentimentul religios, luminându-le mintea și îndreptându-le voința astfel, ca mai târziu să nu-și perdă religiozitatea străbună, căci perându-o au pierdut compasul vieții, de ore-ce singura biserică noastră națională a fost scutul și asilul de mântuire și viață al părinților noștri, și ne este și nouă astăzi.

Și chiar această puternică basă de existență azi e grozav periclitată, nu numai prin speculanții proseliți, ci și de către unii învățați cari prea ușor critică formele religioase lăsați a fi seduși de spiritul anticreștinesc și ireligios, provocat și alimentat de științele reale. Și pentru-ca să putem rezista, trebuie ca prin îndeplinirea conștiințioasă ale acestor 7 mijloce să dovedim că: religiozitatea creștină în genere și biserică noastră ortodoxă națională în special, rămâne religiozitate pozitivă; așezată de Mântuitorul nostru Isus Christos, până la sfârșitul veacului, ca stîlp și tărie adevăratului, spre fericirea temporală și vecinică a omenimei, și întocmită fiind prin revelațiune supranaturală, nu e supusă schimbărilor timpului, ca instituțiile de așezare omenescă, ci dumnezească fiind originea și fundamentul ei, rămâne neatinsă de influențele și fluctuațiunile după vremi ale sistemelor filosofice și rezultatelor de știință (Dr. G. P. Rel. și S.) precum și speculațiilor proselitice.

Și când am obținut acest favorabil rezultat, atunci fie-care preot va trăi respectând și respectat, odihnind aici pe pământ: la răcoritoarea umbră a arborelui religiozității, ear' în ziua judecării se va bucura de resplata cerească auzind divinitele cuvinte: „Bine, serv bun și credincios, preste puțin ai fost credincios, preste multe te voi pune: întâ întru bucuria Domnului tău. (Mat. XXV. 21).

NOUȚĂȚI

La încoronarea regelui Spaniei, după-cum se raportază din Viena, Maj. Sa împăratul și rege *Francisc Iosif I.* va fi prezentat prin arhiducele *Carol Stefan*.

O aventură a principelui Bulgariei. Luni, când principele *Ferdinand* al Bulgariei mergea să asiste la ședința de deschidere a dietei, calul unui oficer de gardă s'a spărit și a sărit preste trăsura principelui. Principelui nu i-s'a întemplat nimic, oficerul însă a căzut de pe cal și a îndurat contuziuni grave.

Esposiție de grădinarit. Sâmbătă s'a efectuat, prin arhiducele *Iosif*, deschiderea oficială a esposiției de grădinarit internaționale din Budapesta. Esposiția stă sub protectoratul arhiducelui *Iosif*, care și el însuși e foarte priceput grădinar; sunt espuse în ea tot soiul de legumi și flori, și e cercetată de foarte mult public.

Dar pentru biserică. Domnul notariu *George Pop* și soția sa *Mărioara* au donat sf. noastre biserici o cădelniță de argint de china, în preț de 35 corone, ear' dl *Rosalim Axinte*, cassariu bisericesc, icóna „Sfintei Treimi”. Pentru aceste fapte creștinesci primesc și pe această cale mulțămirea noastră. În numele credincioșilor: *Sabin Cerbu*, paroh în Părâu.

Necrolog. Crunt cercați de nemilosa sorțe, facem cunoscut rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că fiica, respective sora noastră *Elisabeta Muntean*, absolventă de pedagogie și învățătoare la școala confesională din Deal (tractul Sebeșului), după grele suferințe de 14 zile, și împărțită cu sfintele taine ale muribunților, și-a dat blândul suflet în mâinile Ziditorului Marți în 23 April (6 Maiu) a. c. la 1½ ore după amiază, în frageda etate de abia 18 ani.

Remășițele pământesci ale scumpei defuncte se vor așeza spre odihna vecinică, Joi în 25 April (8 Maiu) la 2 ore după amiază, în cimitirul bisericii gr.-or. din Turnișor (lângă Sibiu). Adio suflet blând! Turnișor, la 23 April (6 Maiu), 1902. Văduva *Paraschiva Muntean*, ca mamă. Ioan, cleric absolut ca frate. *Paraschiva m. Duca*, *Maria m. Părâu*, *Ana m. Smunchin*, și *Elena*, contabilă la institutul tipografic în Sibiu, ca surori.

„Agricola”. În *Hunedoara* e pe cale a se înființa o însoțire economică, sub numirea „Agricola”, care, în scopul promovării intereselor agricole, industriale, comerciale și financiare ale Românilor din părțile acelea va avea misiunea să rezolve și mijlocască tot felul de afaceri, cari în sensul legii comerciale sunt acceptate ca afaceri comerciale. Se va ocupa în deosebi cu valorisirea de bucate, produse, unele agricole și industriale, cu acordarea de avansuri pe produse și bucate, cu afaceri de incasso, escompt, depuneri și efecte, și cu afaceri de lombard și amanete.

Însoțirea e proiectată să se înființeze pe timp nedeterminat, cu capital social format prin cote egale de câte 50 corone. Un membru pôte subscrie una sau mai multe cote, și e responsabil până la suma cotelor subscrise. La subscriere se solvesc 10% după fie-care cota. Ca spese de fondare se plătesc pentru fie-care cota o coronă. Membrii fondatori aleg prima direcțiune, pe timp de trei ani. Un prospect cu lista de subscriere se află și la redacția noastră.

Regina *Vilhelmina* a Olandei, despre care daserăm știre că e bolnavă, Luni a dat naștere unui băiețel nedezvoltat încă. În urma acesteia bóla i-s'a agravat foarte mult.

Procesul falsificatorilor de bani. Sâmbătă a adus tribunalul regesc din Tirgul-Mureșului sentență în procesul intentat celor-ce au falsificat bilete de 100 lei, bani românești. Dovedită fiind făptuirea, tribunalul a condamnat pe următorii: *Nicolae Lichirie*, la 7 ani temniță grea, *Tanase Tarcea*, la 6 ani temniță grea, *Ioan Muntean*, *Lazar Muntean* și *N. Schiopu* la câte 5 ani temniță grea, *Ioan Giurca*, la 4 ani temniță grea, *Nicolae Șelaru* la un an și jumătate, *Petru Bucurenciu* la 8 luni și *Vasile Lazariu* la 3 luni închisore. *Arsenie Budac* e achitat. A făcut apel procurorul pentru urcarea pedepsei lui *Giurca*, *Ioan Muntean* și *Lazar Muntean*, și pentru micșorarea pedepsei lui *Schiopu*. Au anunțat apel și advocații, pentru micșorarea pedepselor dictate. Tribunalul a pus în libertate pe *Bucurenciu* și *Șelaru*, ear' ceilalți au rămas arestați. E de notat, că tot atunci s'a ținut pertractare și în Ploiești (România) în contra complicilor arestați acolo. Parte civilă a fost „Banca națională română”, reprezentată prin directorul *I. G. Bibicescu*.

Demonstrațiuni polone. Sâmbătă (3 Maiu), din prilejul aniversării zilei în care fusese publicată constituția polonă, câteva sute de studenți au făcut în *Przemisl* demonstrațiuni patriotice, percurgând stradele și cântând cântări naționale polone. Poliția a deținut treizeci și șese, dar după-ce a luat cu ei protocol li-a dat drumul.

Voinicia domnului locotenent. Pe o stradă îngustă din *Wiener-Neustadt* Sâmbătă dimineața un cocis anume *Moser* mâna o trăsura încărcată greu. Deodată vine din partea opusă o trupă de dragoni, condusă de un locotenent. Acesta somază pe bietul om să cârnescă din drum, la ce i-se răspunde, că trăsura fiind încărcată foarte greu, nu pôte cârni. Voinicul „domn lăitnant” nici una, nici două, ci scote sabia și dă-i în cap omului, până a căzut leșinat și scaldat în sânge. — Casul a fost înștiințat la poliție.

Răsboiu în pace. Cu ocaziunea esercițiilor de tir ale flotei franceze din portul *Brest* bastimentul *Bougainville*, — din eróre — a bombardat ceasuri întregi orașelul francez *Vanaret*. Zadarnic bieții locuitori dădeau tot felul de signale, ca cei de pe bastiment să observe erorea; aceia n'au observat nimic, ci au continuat cu bombardarea până la sfârșitul exercițiilor (séra). Pe lângă panica produsă în locuitorii orașelului și în cei din împrejurimi, drept că alte nenorociri nu s'au întemplat, dar' căpitanul bastimentului va căpeta totuși aspră dojană — dacă nu și altceva.

Răsboiul Burilor. Din parte bură se raportază, că lordul *Kitchener* a oferit Burilor următoarele condițiuni de pace: 1. Autonomie deplină în guvernarea internă. 2. Grațierea tuturor insurgenților caplandezi. 3. Numirea unor consilieri transvaliani și a unuia oranjez în senatul-colonial sud-african. 4. Avans de opt milioane fontți sterlingi pentru restaurarea fermelor din *Transvaal* și de patru milioane pentru restaurarea celor din *Oranje*. 5. Sistarea tuturor confiscărilor. 6. Eliberarea tuturor prizonierilor.

Aceste condițiuni însă n'au fost acceptate din partea Burilor. Insuși generalul *Wolseley*, pe care l' trimisese în Africa regele, ca să-i câștige informațiuni exacte asupra situațiunii, a declarat, că Burii sunt hotărâți să continue răsboiul până la ultimul om și că alte condițiuni trebuie să li-se imbie, dacă e să fie pace.

Un incendiu mare. Duminecă după amiază aprópe jumătate orașul *Bártfa* (comitatul *Sáros*) a fost mistuit de un incendiu înfricoșat. Întré alte edificii publice a ars palatul oficiului postal, judecătoria cercuală, casa parohială, etc. O femeie bătrână a murit de spaima focului, mulți au îndurat arsuri mai mult ori mai puțin grave.

Un discurs parlamentar. Deputatul sēcuiu badea *Makkai Zsiga* era să spună și el o dicție în firul desbaterii bugetului și s'a legat tocmai de bugetul ministrului de finanțe. Și-a concipiat dicția, a scris'o 'n curat cu mâna proprie și a dus'o apoi colegului său *Benedek János* (deputat poet) să i-o censureze. Se vede însă că deputatul *Benedek* e mare egoist, căci a desmăntat pe badea *Makkai* de la ținerea discursului și astfel dieta a pierdut prilejul câtorva momente de haz. „*Budapesti Hirlap*” însă — cum, cum nu — a pus brânca pe discursul nespus, și publică o parte din el în numărul de Duminecă pre-cum urmază:

„Onorată Casă! Vorba e de treburile aceluia ministru mare, care mai că e cel mai mare ministru, fiind-că el chivernisește banii, el aruncă și scote de pe ómeni dările, el e stăpân și peste finanți, și și peste executori, și după cum știm, tot el împarte și banii. De aceea nici nu las sé-mi scape prilejul, iau cuvânt, pentru-că eu cunosc mai în deosebi multele chinuri ale sérmanului meu popor.

On, Casă! Așa de mare e nefericirea poporului meu — eu vi-o spun, — că dacă vrea să tragă din lulea magiarul, pentru-că de pipat dór' musai sé pipăm, nu are modru, de cumva nu s'ar îndura de el cocoșul și găina. Cocoș, — de ăla rar se mai află la casa omului. Câte o găină însă mai cotcoréză ici-colo prin curți. Magiarul așteptă două-trei zile, până când găina i ouă două oue. Cu cele două oue se duce apoi la jidanul și capătă de la el tabac de trei.

Na! dar' și are să tragă Magiarul nostru destule pentru el! Pentru-că, întâiu, nu este pe fața pământului rachi care sé-ți ródă gâtlejul, ca tabacul ăsta de trei. A doua, suferă destul Magiarul din pricina lui și fiind-că trebuie să și-l postescă. Nevasta i zice: draci sé între 'n dumiata, ai dat jidanului ouele, cari erau de lipsă la fert, acuma dară ucigă-l crucea sé-ți fərbă, în mațele dumnitale. De aceea nu mai mănâncă de amézi Magiarul. Apoi, fiind-că nici găina nu oué totdeuuna, nu are altă plăcere Magiarul de cât bágăiala națională. Ear' asta nu e tocmai mare domnie, o pôte proba și domnul mare-ministru. Din pricina bágăului fuge Magiarul la America.

De aceea dară vadă dl ministru de finanțe și ceilalți, de sórtea poporului, ca sé-i împartă vr'o donézeci quadrate fie-cărui Magiar, las' sé-și cultive pe ele tabac. Dară finanțul sé fie apoi *cus* de acolo. Sé nu se amestece în treburile tabacului.”

Firesce, discursul e concipat în dialect secuesc, al cărui haz, în limba română nici că se pôte reda.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Cu prilegiul petrecerii de primăvară ce s'a făcut în *Sfânt-Ana de Murș* în 28 April st. n. în favorul Bisericii române de acolo, a încurs suma de 9140 fil. la care au binevoit a suprasolvi următorii prea stimați domni: *Vasile Saltelechi* vice-protop. onorar 1 cor.; *Benedict Viciu*, notar comunal 1 cor.; *Mois Birtolon*, notariul Lăscudului 2 cor.; *Ioan Băndea*, notariul Cerghidului 1 cor.; *Stefan Boros* preot 1 cor.; *Ioan Andreșan*, preot 1 cor.; *Michail Borda*, proprietariu 1 cor.; *Gavril Huza* 80 fil.; *Val. Pop* 80 fil.; *Ioan Oltean*, cand. de adv. 60 fil.; *Ioan Pantea*, cand. de adv. 40 fil.; *Michail Bucșa*, preotul Sângiorgiului 40 fil.; și *Teodor Lazar*, comerciant 40 fil.; pentru-ce prin această li-se aduce mulțămită publică, implorând de la Dzeu darul Său binefăcător, ca sus amintiții, cât mai des sé pótă concurge cu ajutorul d-lor spre scopuri frumoase românesci.

Murș-Oșorhei, la 30 April 1902.

În numele comitetului aranjator.

Isidor Dopp
învățător român

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primesc răspunderea.

Nr. 526/902.

[58] 1-3

Publicațiune de concurs.

Pentru îndeplinirea locului de notariu comunal devenit vacant prin pensionare în comuna mare Cacova (cercul Săliștei, comitatul Sibiu) escriu prin această concurs.

Doritorii de a concura au a'și presenta cererile lor instruate în mod recerut la mine până în 31 Maiu a. c. la 5 ore p. m.

Cu postul de notariu sunt legate următoarele beneficii:

1. Salariu anual fundamental 800 cor.
2. Locuință în natură în casa comunală.
3. Paușal de luminat pentru cancelarie 30 cor.
4. Paușal de încălțit pentru cancelarie și locuința notariului 100 cor.
5. Paușal de călătorie 100 cor.
6. 1% remunerație pentru încasarea dărilor.
7. Pentru lucrări private competențele statorite în statut.
8. Onorar ca matriculant de stat 100 cor.

Săliște, în 5 Maiu 1902.

Primpretorul cercului.

Casa

din **Strada pintenului Nr. 18** se vinde din mână liberă. A se întreba în *Wiesengasse Nr. 4.* [56] 3-3

Alexandru Márki

Istoria universală pentru școle civile și superioare de fete pe baza planului de învățământ din 1887. — După edițiunea VI în românește de I. Popovici. — Aprobată de Inaltul Ministeriu r. u. de culte și instrucțiune publică sub Nr. 4566/1901. — Prețul legat 2 — cor. A se procura de la **Librăria archidieceșană.**

La Librăria Tipografiei Archidieceșane se află de vânzare: **Uniunea Românilor din Transilvania** cu biserica rom.-cat. sub împăratul Leopold I. de Dr. theol. George Popoviciu, C. 2-50 **Din romanul unei vieți**, de Stefan Braborescu 1 — trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In prējma esamenelor! * In prējma esamenelor!

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea română, germână și dictando tipărite în **Tipografia archidieceșană**, în colóre vênătă, pe hârtie fôrte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1-30 cor. și porto postal. Comandele din afară se eșecută imediat.

Librăria tipografiei archidieceșane

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană:**

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria archidieceșană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză négră **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană:**

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rënduēla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1-60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3-20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidieceșane.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1902.

Budapesta — Predeal										Budapesta — Arad — Teiuș									
Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.		Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.		Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.		Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	
10.—	10.—		2.10	pl. Viena	1.50	7.20	6.20	1.50	10.00	10.00	12.30	8.50	pl. Viena	3.25	7.20	6.20	6.20		
8.30	6.50	5.45	9.15	Budapesta (gara centrală).	7.10	1.50	6.20	7.50	8.10	6.50	10.00	2.15	Budapesta (gara centrală).	6.10	1.10	7.20	9.35		
11.21	8.46	9.02	11.12	Szolnok	3.37	11.44	3.35	5.39	10.56	8.46	1.00	4.15	Szolnok	2.49	11.19	4.13	7.32		
1.33	10.38	11.33	12.47	P. Ladány	1.19	10.06	1.34	4.03	3.33	11.51	6.05	7.11	pl. Arad	9.35	8.18	11.20	4.21		
3.42	11.56	1.48	2.11	sos. Oradea-mare	11.04	8.43	11.36	2.38	4.07	12.11	6.35	7.18	sos. Arad	8.57	8.08	10.50	4.06		
4.10	12.21	2.06	2.18	pl. Oradea-mare	10.44	8.38	11.17	2.31	4.72	—	6.46	—	Glogovaț	8.45	—	10.38	—		
4.50	12.51	3.03	2.51	pl. Oradea-mare	1.07	8.11	10.42	2.01	4.07	—	7.06	—	Gyorok	8.24	—	10.14	—		
5.33	1.27	3.45	3.26	pl. Oradea-mare	9.32	7.47	10.08	1.87	5.03	—	7.16	—	Pauliș	8.12	—	10.00	—		
5.56		4.06		pl. Oradea-mare	9.11		9.50		5.20	12.49	7.29	7.56	Maria-Radna	7.57	7.30	9.45	3.27		
6.42	2.14	4.52	4.16	pl. Oradea-mare	8.37	7.09	9.19	12.55	5.54	—	7.55	—	Conop	7.22	—	9.15	—		
7.23	2.46	5.32	4.52	pl. Oradea-mare	7.58	6.40	8.37	12.23	6.13	1.16	8.11	8.24	Bérvava	7.05	7.00	8.57	—		
8.23		6.39	5.42	pl. Oradea-mare	6.42	5.41	7.21		6.58	1.46	8.51	8.54	Soborșin	6.25	6.34	8.15	2.31		
8.37	3.42	6.59	5.55	sos. Cluș	6.17	5.23	7.—	11.10	7.27	2.05	9.19	9.11	Zam	5.50	6.08	7.41	2.05		
8.54	4.20	8.30	6.11	pl. Cluș	5.25		6.45	10.50	7.53	—	9.43	—	Gurasața	5.23	—	7.16	—		
9.11	4.41	8.59	6.27	pl. Cluș	5.03		6.27	16.34	8.03	2.28	9.59	9.34	Ilia	5.13	5.45	7.06	1.39		
10.17	5.53	10.29	7.26	pl. Cluș	3.48		5.18	9.30	8.26	—	10.67	—	Branicica	4.49	—	6.43	—		
10.47	6.24	11.16	7.50	pl. Cluș	3.11		4.43	9.00	8.52	2.54	10.42	10.00	Deva	4.27	5.19	6.20	1.12		
10.56	6.33	11.31	7.52	sos. Cucerdea	3.02		4.33	8.55	9.06	3.06	10.46	10.11	Simeria (Piski)	4.12	5.08	6.05	1.00		
11.03	6.40	11.40	7.56	sos. Cucerdea	2.56		4.27	8.50	9.52	3.32	11.35	10.43	Orăștia	3.33	4.36	5.19	12.12		
11.12	6.48	11.50		sos. Cucerdea	2.49		4.20		10.16	—	11.56	—	Șibot	3.13	—	4.55	11.57		
11.34	7.11	12.20	8.16	sos. Cucerdea	2.27		3.59	8.29	10.38	4.00	12.16	11.11	Vințul de jos	2.53	4.09	4.34	11.40		
11.52	7.32	12.46	8.32	sos. Cucerdea	2.05		3.38	8.12	10.54	4.25	12.34	11.23	Alba-Iulia	2.33	3.57	4.17	11.13		
12.24		1.36	8.37	pl. Teiuș	1.35		3.02	8.00	11.30	—	1.05	11.45	sos. Teiuș	2.00	3.33	3.43	—		
12.53		2.10		pl. Teiuș	1.04		2.36												
1.02		2.19	9.04	pl. Teiuș	12.53		2.26	7.35											
1.14		2.30		pl. Teiuș	12.43		2.16												
1.45		3.03	9.31	pl. Teiuș	12.05		1.44	7.08											
2.01		3.27	9.43	sos. Copșa-mică	11.45		1.25	6.56											
2.15		3.32	9.47	pl. Copșa-mică	11.09		1.06	6.50											
2.33		4.51	10.01	sos. Copșa-mică	10.53		12.49	6.37											
3.04		4.21	10.25	pl. Copșa-mică	10.24		12.18	6.16											
3.40		4.56	10.53	sos. Copșa-mică	9.48		11.40	5.49											
3.47		5.03	11.—	pl. Copșa-mică	9.22		11.33	5.42											
4.03		5.22	11.14	sos. Copșa-mică	9.04		11.17	5.29											
5.35		6.52	12.26	pl. Copșa-mică	7.44		10.03	4.23											
6.13		7.29	12.58	sos. Copșa-mică	7.07		9.22	3.50											
6.43		7.56	1.16	pl. Copșa-mică	6.45		8.57	3.35											
7.16		8.28	1.35	sos. Copșa-mică	6.16		8.27	3.15											
8.00		9.07	2.09	pl. Copșa-mică	5.40		7.48	2.45											
11.40		3.55	2.19	sos. Copșa-mică	9.23		5.00	2.18											
12.38		4.40	3.01	pl. Copșa-mică	8.45		4.05	1.42											
1.11		5.10	3.31	sos. Copșa-mică	8.20		3.32	1.12											
8.05		11.55	9.10	pl. Copșa-mică	3.05		7.35	9.15											

Copșa-mică — Sibiu — Avrig — Făgăraș									
tren de persoane	tren mixt.		tren de pers.	tren mixt.	tren de pers.				
2.21	4.43	11.14	7.10	pl. Copșa mică	6.25				
3.43	6.27	12.35	8.42	Oena (Scalde)	5.13				
4.12	7.04	1.04	9.15	sos. Sibiu	4.40				
tr. mxt.	tr. mxt.			pl. Sibiu	—				
4.33	2.—			sos. Sibiu	7.33				
5.23	2.54			pl. Sibiu	6.45				
6.15	3.59			sos. Sibiu	6.01				
8.34	6.35			pl. Sibiu	3.32				

Arad — Timișoara									
tren de pers.	tren mixt.		tren de pers.	tren mixt.	tren de pers.				
6.15	11.56	5.00	pl. Arad	10.43	3.44				
7.00	12.42	6.14	Vinga	9.47	3.01				
7.21	1.05	6.52	Mercuzfalva	9.09	2.33				
7.49	1.35	7.39	sos. Timișoara	8.25	2.00				

Notă. Numerele încadrate în linii negre înșamnă orele de nôpte.